

1 Inleiding

1.1 Doel

De twee vorige welstandsnota's van de oorspronkelijke zelfstandige gemeenten in Nissewaard zijn geactualiseerd en samengevoegd tot één geactualiseerde en geharmoniseerde welstandsnota voor de gehele gemeente Nissewaard.

Minder regels versus ruimtelijke kwaliteit

De inzichten over de wijze van omgaan met ruimtelijke kwaliteit waren in de twee oude nota's sterk verschillend. In deze herziene en geharmoniseerde versie wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt om de burger meer vrijheid te geven – regel niet wat zonder regel ook goed komt. Minder regels zijn zorgvuldig afgewogen tegen de kwaliteitsambities die binnen de gemeente leven.

De uitkomst is op plekken een bescheidener opstelling met betrekking tot het hoeden van de ruimtelijke kwaliteit – minder welstandsregels en minder bemoeienis met details, en juist de nodige bescherming geven waar dit vanuit bijvoorbeeld cultuurhistorisch oogpunt gewenst is.

De nieuwe Welstandsnota staat voor:

- toegankelijk: eenvoudig en leesbaar in begrijpelijke taal;
- duidelijk: eenduidig in opbouw en formulering van criteria;
- bruikbaar: ondubbelzinnig, snelle navigatie naar de criteria (vooral digitaal);
- dichtbij: vooroverleg en aanspreekpunt op afspraak in het gemeentehuis.

1.2 Aanleiding voor herziening van de nota

De vorige welstandsnota's van Bernisse en Spijkenisse voldeden als afzonderlijke nota's prima, maar zijn vanwege de harmonisatie vanaf 1 januari 2017 wettelijk niet meer geldig. Dit is de voornaamste reden om tot herziening van het welstandsbeleid te komen.

De twee oude nota's verschillen sterk qua aard en omvang. Het gemeentebestuur is op zoek naar harmonisatie van het beleid voor de gehele gemeente, naar vereenvoudiging van de toetsing en waar mogelijk naar deregulering.

Om tegemoet te komen aan deze doelstellingen worden – in hoofdlijnen – de volgende aanpassingen gedaan: verruiming van de welstandsluwe gebieden, wijken met een gemengd niveau 1 en 2 worden regulier, de ambtelijke sneltoets voor grondgebied van Bernisse, toevoegen van themagebieden in grondgebied van Spijkenisse. Door digitalisering van de nota wordt deze makkelijker en toegankelijker raadpleegbaar en er zijn criteria opgenomen voor zonnepanelen en gevelreclame.

1.3 Procedure en omgevingswet

Voordat er een (omgevings)vergunning wordt afgegeven voor een bouwaanvraag wordt een plan eerst op meerdere aspecten getoetst. Eerst wordt bekeken of de aanvraag past binnen de bouwregels uit het bestemmingsplan waaronder de bouwhoogte en de plek van het gebouw. Ook wordt een aanvraag getoetst op een aantal bouwkundige aspecten waaronder de constructie en bouwveiligheid. Onderdeel van de toetsing vormt ook het welstandsbeleid. Dit beleid is van toepassing op de (omgevings)vergunningplichtige bouwwerken en in uiterste gevallen, excessen, om te handhaven. Stedenbouwkundige regels in een bestemmingsplan gaan boven die van de welstandsnota.

In deze welstandsnota staat beschreven aan welke kwaliteitscriteria een bouwwerk moet voldoen. De kwaliteitscriteria gaan over het uiterlijk en de verschijningsvorm van een gebouw. Kleine plannen worden ambtelijk getoetst aan sneltoetscriteria en wanneer een bouwwerk niet aan de sneltoetscriteria voldoet wordt het alsnog voorgelegd aan de welstandscommissie.

Grote of afwijkende plannen worden getoetst door de welstandscommissie. Wanneer het bouwwerk of de omgeving een monumentale beschermde status heeft wordt er getoetst door de erfgoedcommissie.

In bijzondere gevallen kan de welstandscommissie of erfgoedcommissie op basis van de architectonische kwaliteit van het voorstel gemotiveerd afwijken van de toetsingscriteria.

Naar verwachting zal in 2019 de omgevingswet worden ingevoerd. De intentie van de omgevingswet is om vraagstukken in het fysieke domein meer integraal te benaderen en in 1 wet onder te brengen. Dit betekent dat onder andere milieuriichtlijnen, bestemmingsregels en ruimtelijke kwaliteit meer integraal zullen worden afgewogen. Daarnaast staat de omgevingswet ook voor een andere werkwijze met vertrouwen als uitgangspunt: minder regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk. Voor het welstandsbeleid heeft dat op minimaal twee vlakken gevolgen.

Allereerst zal er een manier moeten worden gezocht om ruimtelijke kwaliteit (welstand) integraal in afwegingen mee te nemen. Dit betekent niet dat de welstandsnota zoals deze nu is opgesteld geen waarde meer heeft. Om ruimtelijke kwaliteit op een zorgvuldige manier te kunnen beoordelen, is een helder sectoraal afwegingskader in dat verband onmisbaar. Echter de toetsing en de doorwerking van het kwaliteitsbeleid zal veranderen. Om goed en vooral integraal te kunnen toetsen zullen de welstandsregels bij het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen moeten worden meegenomen. De erfgoedcommissie (welstandscommissie) die op dit moment de sectorale toetsing van het welstandsbeleid doet, zal naar alle waarschijnlijkheid op een andere manier gaan functioneren en misschien wel opgaan in een commissie die de integrale afweging (van alle ruimtelijk relevante beleidsterreinen) kan maken.

Ten tweede is het uitgangspunt van de nieuwe omgevingswet 'minder regels' en meer 'ruimte voor initiatieven'. De letterlijke vertaling hiervan betekent in het kader van welstandsbeleid niet perse welstandsvrij, maar kan bijvoorbeeld betekenen dat ruimtelijke kwaliteit een bredere basis van interpretatie krijgt (bijvoorbeeld in de relatie tussen openbare ruimte, tuinen en

gebouwen). Het beleid zal waarschijnlijk ook meer worden gericht op inspiratie: laten zien wat passend en kwalitatief wenselijk is en daarmee als overheid ook proactief naar buiten toe te treden. In de praktijk zijn nu al allerlei werkwijzen (instrumenten en procesinrichtingen) ontwikkeld met betrekking tot stimuleren en inspireren tot meer ruimtelijke kwaliteit. Vaak gekoppeld aan het vragen van tegenprestaties.

Deze welstandsnota komt met de nieuwe Omgevingswet dus niet te vervallen, maar het beleid zal tegen die tijd in een omgevingsvisie of in omgevingsplannen moeten worden meegenomen en in een breder / integraler kader worden afgewogen.

1.4 Leeswijzer

De nota is opgebouwd uit drie onderdelen die voor de toetsing van belang zijn.

In hoofdstuk 2 is op de kaart met welstandsniveaus is aangegeven welk toetsingsregiem voor een betreffend gebied van toepassing is. Zo is aangegeven in welke gebieden in de gemeente meer regulering is gewenst en welke gebieden met een minder strenge toetsing afkunnen.

In hoofdstuk 3 is een kaart met themagebieden opgenomen, met daarbij een beschrijving van de verschillende themagebieden en hun (waardevolle) kenmerken. Per thema is vervolgens een toetsingstabel opgenomen met daarin de belangrijke toetsingsaspecten voor nieuwe bouwwerken binnen het themagebied. De zwaarte van de toetsing en het aantal aspecten waar op wordt getoetst is afhankelijk van het welstandsniveau zoals dat in hoofdstuk 2 is omschreven.

In hoofdstuk 4 is het overig toetsingskader opgenomen met algemene welstandscriteria die altijd gelden, criteria voor een aantal specifieke gebouwtypen, en achtervangcriteria zoals de excessenregeling en de hardheidsclausule.

In dit hoofdstuk zijn ook de sneltoetscriteria opgenomen voor veel voorkomende bouwwerken zoals dakkapellen, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en erfscheidingen etc.

